

LEDARE

Under notiser i detta nummer har Marie Karlsson-Tuula några betraktelser över näringsförbudets tillämpning i Sverige i modern tid. Sålunda beslutades 407 näringsförbud år 2010, vilket hade minskat till 266 år 2017. 2018 anmäldes 21 030 bokföringsbrott, vilket innebar en ökning med ca 2 400 brott från 2017 då 18 635 anmälningar gjordes.

Man kan onekligen ställa sig frågan varför antalet näringsförbud minskat så pass mycket från en i och för sig ganska låg nivå. Alla torde idag vara överens om värdet av en väl fungerande marknadsekonomi. En förutsättning är emellertid att affärsverksamheten bedrivs på ett hederligt och legalt korrekt sätt så att inte ohederliga aktörer kan göra sig breda på marknaden. Tankar som dessa låg bakom etableringen av ekobrottsmyndigheten. Utfallet av denna myndighet har inte fullt ut motsvarat förväntningarna vid dess bildande.

På sin tid pläderade jag för en konkurskarantän för den som försatts i konkurs. Ungefär som den karantän som drabbar fysiker som går i konkurs under den tid konkursen varar. Privatpersoner går inte i konkurs i någon större utsträckning, utan konkurs drabbar aktiebolag. Idag kan man etablera ett aktiebolag med 50 000 kronor i aktiekapital och driva verksamheten utan revisor. Det är sålunda besvärande lätt att etablera ett bolag utan något egentligt kapital och utan någon besvärande kontrollfunktion. Efter kortare tid går man i konkurs och därefter fortsätter verksamheten i ett annat minibolag. Transaktionerna går snabbt och myndigheterna hinner aldrig med. Om dessa personer möttes av en automatisk konkurskarantän skulle detta moment allvarligt försvåra manipulativa transaktioner. Argumentet mot konkurskarantän var främst att den slog blint och tog inte hänsyn till olika belastande skuldfrågor. Å andra sidan kan det hävdas att det inte är en merit att gå i konkurs.

Enligt min mening är lagstiftningen om näringsförbud alltför komplicerad och oprecis. Dessutom har man infört rekvisitet allmänintresset. Även om detta har definierats är det min erfarenhet att dis-

kuterar man allmänintresset så innebär detta att åklagarna inte åtalar. Rent allmänt har en tendens insmugit sig i lagstiftningen att bli alltför vag och oprecis, vilket innebär att polis och åklagare inte aktiveras.

Ett allvarligt fenomen i lagstiftningsarbetet idag är att politikererna inte respekterar lagrådets granskningsresultat. Om de högsta domarna i landet avråder från viss lagstiftning bör självfallet regering och riksdag rätta sig därefter. Om lagstiftningen används för rena populistiska yttringar är man illa ute.

Rolf Åbjörnsson
Advokat och Redaktör